

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 10.— K
pol leta 5.—
četrt leta 2.50
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslane, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 16 h
dvakrat . . . 14
trikrat . . . 12
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 10 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravišтво Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovarisa« izide dne 1. junija 1917.

Cesarjeva zahvala prebivalstvu.

Cesar je izdal sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi grof Clam-Martinic!

Tretja vojna zima z vsemi njenimi stiskami je za nami in če tudi treba še marsikaj mesecev, predno nam da kaleče seme hrane, smemo vendar pričakovati, da nam prinese pomlad olajšanje preživljenja.

Dotlej je treba vzdržati in to se nam bo brez dvoma svedela z velikim pomanjkanjem posrečilo.

V teh težkih časih me sili povedati ljubljanim narodom, kako mi segajo do srca njihove težave in sem jim toplo hvaleče za potrpežljivost, s katero jemljejo naše vse težave vojne.

Hvaležno cenim, kar stori prebivalstvo z občudovanja vrednim naporom svojih duševnih in materialnih sil v teh resnih dnevih: delo kmetovalca, industrijalnega in obrtnega delavca, rudarja, iz kratka: vseh onih hrabrih in vztrajnih bojevnikov vsega gospodarskega življenja, ki so se izkazali vredne za obstanek in čast naše domovine vojskujočih se junakov.

Tudi izglednega delovanja našega patriotičnega ženstva, ki si je v najtežjem času z vztrajnostjo, gospodarsko delavnostjo in dejansko ljubeznijo do bližnjikov za vedno zagotovilo priznanje domovine, se spominjam z iskreno hvaležnostjo.

Od vseh pričakujem, da bodo, prešinjeni velikosti časa, ki zapoveduje klič vse roke na delo, tudi nadalje storili kar mogoče, za vse prosim, zaupajoč v prihodnost, boga največjega blagoslova. Naj jih spremlja pri njihovem nadaljnjem, skupnem blagru domovine posvečenem

delu zanesljivo upanje na skorajšnje boljše dni.

Naročam Vam, da to naznanite prebivalstvu.

Laksenburg, 8. maja 1917.

Clam-Martinic.

Karel.

Parlament je sklican.

Na 30. dan t. m. je sklican državni zbor. V triletni dobi sedanje vojne se je zgodilo prvič, da se vrata dunajskega parlamenta odpirajo izvoljenim zastopnikom avstrijskih narodov. Gotovo je, da so se ti temeljito pripravili na to velepomembno zasedanje in da z resnejšimi čustvi še niso izvrševali svojih mandátov. Gotovo pa je tudi, da pričakujejo avstrijski narodi od svojih poslancev vseh mogočih in nemogočih stvari. Izrazili so jim svoje želje in zahteve ter trdno pričakujejo, da se ne vrnejo njihovi poslanci domov praznih rok. Poslanci sami so imeli dovolj prilike, da so se v dolgotrajni dobi vojne na lastne oči prepričali o vsem zlu, ki je zraslo iz te vojne in ki danes tlači in mori vse sloje in vse dežele — nekatere bolj, druge manj. Razen posameznikov — vojnih liferantov in drugih izkoriščevalcev splošnega težkega položaja — ni stanu in ni človeka, ki bi ne čutil vojnih grozot. Kdor ne nosi v prsih kamena namesto srca, ta je videl to križevo pot ubogega, trpečega človeštva, ki krvavi iz tisočero ran in plaka ob tisočero grobovih, kliče iz vse duše: »Dajte nam blaženega, zaželenega miru!«

Tudi ta klic bo odmeval po poslanski zbornici — kak bo pa tega klica odmev, tega ne moremo vedeti. Vsekakor pa bo vlada primorana, da dá pojasnila in odgovore, ki bodo nedvoumno, jasno in precizno povedali, kak je položaj, kako je doslej gospodarila v naši skupni hiši in kakí sadovi se nam obetajo po vsem tem, kar smo storili v vojni in žrtvovali za do-

movino. O tem poslednjem bodo poslanci lahko izčrpno govorili — tako, kakor ni mogel in smel nihče doslej. Veselimo se čuti svobodno besedo z ene in druge strani.

Potemtakem je umevno, da čakamo na to zasedanje državnega zbora z napeto radovednostjo, ki je utemeljena in splošna.

Avstrijski Slovani nastopijo složnejše in edinstvenejše, nego so nastopali doslej. Poljaki so združeni, Čehi so zvezani, južni Slovani pridejo ramo ob ramo: Svetopolk, Mojmir in Zobor iz legendarične oporoke moravanskega kralja! Ko bi vez skupnosti in bratstva sklenila in zedinila vse tri, tedaj bi imeli oporoko izvršeno. Nekaj od tega se nam obeta, zakaj Čehi so bili tisti, ki so pritegnili na skupno delo Hrvatsko-slovenski klub, upoštevajoč ukaz treznega razuma, da je treba proti šovenističkim nakanam nemškega bloka postaviti jez in brambo, če hočemo v bodočnosti in praksi tiste enakopravnosti, ki je bila v preteklosti zgolj teorija. Ta edinstvenost in solidarnost avstrijskega slovanskega parlamentarnega zastopstva bi lahko dobila imponujoč izraz takoj ob volitvi zborničnega predsednika, kar bi napravilo na zunaj in na znotraj najmočnejši vtisk, ker bi bilo s tem dokazano, kakšna in čigava je večina državnega zbora. In če smemo po tej večini sklepati na število volilcev, potem je račun gotov glede na število in razmerje narodnosti v monarhiji. In če gremo po tej logiki še dalje in više, moramo reči, da napravlja velikost in silo poveljujočega le povelja izvršujoči — to je podložnik, državljani!

Brez števila je vprašanj, ki se jih bo moral državni zbor lotiti, da izleči vsaj majhen odstotek onih ran, ki jih je globoko zasekala vojna.

LISTEK

Iz umetniškega sveta.

Beethoven: Maša v C duru. — Koncert v frančiškanski cerkvi, dne 7. maja 1917.

Skrnjeni glasbenik v redovniški halji, p. Hugolin Sattner nima le trajnih zaslug za procvit slovenske glasbe kot skladatelj zborov in zlasti večjih koncertnih del, s katerimi nas lepo vrsto let sem seznanja Glasbena Matica, marveč je ena najmarkantnejših oseb, ki so pred mnogo leti že začele orati zapuščeno ledino slovenske cerkvene glasbe. Sattner je z veliko vnemo deloval kot reformator našega cerkvenega petja na raznih shodih organistov, napisal je brošuro »Kakšna je cerkvena glasba in kakšna bi morala biti« in je s svojimi nešteti cerkvenimi skladbami, mašami in posebno s krasnimi Marijinimi pesnicami jako mnogo storil za poplmenjenje cerkvenega petja. S pokojnim p. Angelikom Hribarjem sta uvedla na frančiškanski kor vzorno petje. Poleg Stanka Premrla in dr. Frana Kimovca, ki se kot večša glasbenika trudita v stolni cerkvi za lepo petje, deluje kot izurjen praktik v Ljubljani

ni skoro le Sattner. Po deželi na kaj boljšega niti misliti ni, ker so organisti navezani še na mežnarsko službo in morajo dostikrat opravljati posle občinskega tajnika in posojilničnega uradnika, tako da je organistovski poklic le postranska stvar, vse drugo pa glavna. Pa tudi organisti niso tako plačani, da bi mogli z veseljem vršiti svojo nalogo in se povzpeti kaj višje nad navadne mašne pesničke iz Riharjevih časov. Sattnerjev pevski zbor zavzema v Ljubljani in morda na Kranjskem sploh prvo mesto. Veselje ga je poslušati, saj je pa tudi sestavljen iz priznanih dobrih pevcev in pevki. Če se je p. Hugolin Sattner odločil v prid »Otroškim zavetiščem« prirediti cerkven koncert in seči v ta namen po klasični Beethovnovi maši v C duru, je s tem pokazal hvalevredno ambicijo in obenem dokazal visoke zmožnosti in vrline svojega zbora.

Maša sama na sebi je stara in datira iz leta 1807 in ni pisana strogo v cerkvenem duhu, niti po glasbeni obliki niti po porabi besedila. Danes se skladatelj strogo drže besedila, dočim so takrat še na primer na samo besedo »et« ali »amen« napisali cele figurane stavke. Beethovnova maša je delo izrednih muzikalnih lepot, pristopno k uživanju vsakomur, kdor ljubi glasbo. Arijozni motivi, čustvena melodika, na drugi strani dramatiško pobarvana mesta, žive, gibčne fuge,

vse to upliva na poslušalca raznolično in prikupljivo. Najlejša dela vse maše sta presrečni, nežni čveterospevi v »Credo«: »Et incarnatus est« in prekrasni »Agnus dei« s tolažilnim koncem »don nobis pacem«.

Sopranske soli je p. H. Sattner poveril članici zbora gđ. Anici Vrhunčevi, dosedaj malo znani pevki, ki ima ljubeč, visok sopran. Ugajal je splošno. Altistki, priznani učenki g. Mateja Hubada g. Cenka Severjeva-Cepudrova in gđ. Jelica Sadarjeva sta čedno interpretirali svoji vlogi. Za precej obsežni glas tenorista g. prof. Adolfa Robide ni bilo posebne ogrevanja in šibek bas g. prof. Cepudra tudi ni zadostoval. Čveterospevi so bili izvrstni, ves pevski zbor imeniten, v fugiranih stavkih gibčen in točen. Orkester se je v svoj part uživel dokaj posrečeno, spremljevanje na orglah je mojstrsko oskrbel g. prof. Josip Vedral. G. p. Hugolin Sattner je z mladeniško vervo vodil ves aparat in je podal skoro zasedeni frančiškanski cerkvi odlični umetniški užitek.

V letošnji koncertni kroniki pomeni izvajanje Beethovnovе maše znamenit dogodek, kakršnih si želimo še!

Zorko Prelovec.

Isti večer je gostovala v deželni gledališču potovalna družba Narodnega

divadla iz Prage, baje z velikim uspehom. Igrali so Štechovo veseligr »Tretje zvonjenje«, seveda v češkem jeziku. — Kaj bi dal človek, če bi mogel le en večer poslušati operni ensemble Narodnega divadla!

Koncert Glasbene Matice

15. maja 1917. v Unionu.

Brezdušna hrana ljubljanskih kinematografov bi že kedaj ugonobila v občinstvu vsak smisel za pravo umetnost, da tekom svetovne vojne ni prirejala Glasbena Matica svojih koncertov, ki so vedno kot svetli žarki blagodejno posijali v današnjo težko dobo, polno more in skrbi ter so nam razvedrili duše in so nas prestavili vsaj za kratke hipe v idealnejše sfere...

Prejšnjim koncertom letošnje sezone se je vredno pridružil sinočnji. — Obiskal nas je g. Marko Vuškovič, ljubljene hrvatskega gledališča v Zagrebu, mnogokratni gost bivšega deželnega gledališča in Glasbene Matice v Ljubljani, vsakokrat veselo in navdušeno pozdravljen! Njegovi »Nikolaj Šubić Zrinski«, »Scarpia« v Puccinijevi Toski ali »dvorni norec« v »Rigolettu« in nešteto drugih vlog so bili mojsterske kre-

Tudi slovenski narod je med njimi, ki so največ trpeli, in v tem narodu je njegov učitelj naše pripadnosti, ki ima pravico do javnega zadoščenja, ker drugačnega povračila njegovim žrtvam ni! Neverjetno se zdi, toda resnično je, da je bil discipliniran učitelj zato, ker je govoril za skromno materialno odškodnino svojim neplačanim tovarišem, ki so skrbeli v dobi šolskih počitnic, da ni mladina podivjala! Kakor da mora samo učitelj živeti ob zraku in vodi, ki se dobita vendar še brezplačno — vsaj prvi! Tako nehumansko dejanje more imeti svoj začetek in konec samo v brezčutnem srcu, ki je zatonilo v izobilju posvetnega blaga in ki pije svoje slasti iz nesreče drugih! In ob zmagi javne morale mora priti poraz vsakemu, ki za ledeno brezobzirnostjo izjaja zgolj strogosti in nasilja, zanašajoč se na dejstvo, da so morali doslej poslanci — molčati, a prizadeti molče trpeti. In kdo ve, koliko je takih slučajev!

In prepričani smo, da bo v imenu vseh teh govorjena prava beseda na pravem mestu. V imenu naroda in tistih slojev v njem, ki pelje iz njih življenjska sila po vseh žilah ljudskega bistva in njegove kulture, bo govorjena, da dokaže svetu njegovo jakost in lepoto, da obrne pozornost na njegove sovražnike in tlačilce, da pomaga z zmago javne morale do zmage trdi pravici, ki jo je sicer mogoče zatirati, a ki je ni mogoče zatreti, ker je nepreklicna!

Na vrata avstrijskega parlamenta trka demokratski duh. Mladi naš vladar, kažoč na neizprosno logiko ustavnega življenja, jih je odprl, da se zbero reprezentanti ljudske volje in misli, sami prešinjeni demokratskega duha. Upamo, da se ne varamo, če slutimo, da ti ne bodo z brezplovnim delom trtili dragocenega časa in odmikali nujne rešitve najsplošnejših ljudskih potreb do neskončnosti. Kdor bo grešil proti tem vitalnim vprašanjem avstrijskih narodov, bodo z njim ti narodi sami obračunali. In kdor bi na škodo splošnosti iskal novih virov hrane svoji samopašnosti in samoljubnosti, bo podpisal sam obsodbo svoje politiške smrti. Zahteva vseh zahtev je sedaj uspešno parlamentarno delo po načelu enakopravnosti, morale in pravice!

Kdor hoče služiti narodu in se hoče vrednega izkazati v najresnejšem času njegovega zaupanja, ta se mora brezpogojno in absolutno vdati tej zahtevi, sicer pade nanj kletev razjarene in izdane narodove duše! — Duh demokratizma, ki se je spel iz krvi, razvalin in grobov v veličastno alegorijo trpljenja in vstajenja, stopa v avstrijski parlament in se razlije iz njega po vsej domovini, napravi snago in red, kjer bi ju ne bilo, ter ustvari vsakemu in vsem temelje in pogoje bodočega lepšega

življenja — svobodnih državljanov v svobodni državi!

Z uveljavljanjem enakopravnosti ter z zmago morale in pravice pride plačilni dan tudi slovenskemu narodu in njegovemu učiteljstvu!

Šesto vojno posojilo v Avstriji.

Dolgotrajna vojna zahteva ogromna denarna sredstva. Ta sredstva mora država preskrbeti našim hrabrim armadam, da nam priborijo zmago in nas privedejo v blagodate trajnega miru. Da se zgodi to, je razpeložila vlada VI. vojno posojilo v podpisovanje. Najlepše in najpopolnejše uspehe bo dosegla država v tem pogledu, ako posnema avstrijsko prebivalstvo našo mogočno zaveznico Nemčijo, ki je ravnokar završila svoje VI. vojno posojilo s tako sijajnim uspehom, da vzbuja občudovanje vsega sveta. Naše junaške armade z neomajno silo varno čuvajo meje naše države, uspehi VI. vojne posojila pa naj jasno izpričajo avstrijsko gospodarsko silo in poderejo vsako upanje številnega sovražnika na naš gospodarski propad.

Kakor so varna in trdno zajamčena prejšnja avstrijska vojna posojila, na tako trdni in varni podlagi je razpisano tudi VI. vojno posojilo. Posojilo je razpisano zopet na dva načina: I. na davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo; II. na davka proste 5½% od 1. maja 1927 izplačljive državne zakladnice.

Obveznice davka prostega 5½% amortizacijskega državnega posojila se glase na ime imetnika in se obrestujejo od kosov po 100 K dalje v polletnih obrokih 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta nazaj, obresti od kosov pa 50 K v celoletnih obrokih 1. aprila vsakega leta.

Davka proste 5½% državne zakladnice se glase na ime imetnika in so izdane v kosih po 1000 K naprej. Obresti se izplačujejo v polletnih rokih 1. maja in 1. novembra vsako leto nazaj.

Podpisovanje se prične dne 10. maja 1917 in se zaključuje dne 8. junija 1917 ob 12. uri opoldne.

Podpisovalna cena za davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo je določena 92:50 K, za davka proste 5½% od 1. maja 1927 odplačljive 94 K za vsake 100 K nominalne vrednosti.

Za dodeljene obveznice spadajoči iznos se mora vplačati pri podpisu do 200 K celi znesek takoj pri prijavi, pri dodelitvi nad 200 K je treba vplačati ob prijavi 10% nominalne vrednosti, dne 7. julija 1917 in 7. avgusta 1917 po 20%, 7. septembra 1917 25% in 8. oktobra 1917 ostanek. Do izgotovitve gotovih kosov se znamenovalcem na zahtevo izroče interimi listi, ki se zamenjajo v definitivne kose brez vračunanja zamenjalne pristojbine na istih mestih, kjer so bili izdani interimi listi.

Za izvršitev podpisovanj pri c. kr. poštahranilničnem uradu na Dunaju in od njega pooblaščenih nabiralnicah velja določila, ki jih posebej razglasi c. kr. poštahranilnični urad.

Pri obeh načinih vojnega posojila se priznava vsakemu podpisovalcu povra-

čilo 50 h za 100 K, tako da se zniža podpisovalna cena amortizacijskega državnega posojila na 92 K in cena državnih zakladnic na 93 K 50 h za vsake 100 K nominalne vrednosti. Pri amortizacijskem državnem posojilu uživajo podpisovalci poleg tega še posebno prednost, da jim pridejo v dobro 5½% kuponske obresti za en mesec v znesku 45 h za vsake 100 K. Ta prednost pride odtod, da se podpisovalcu računajo delne obresti od 5½% še le od 1. maja, kuponske obresti pa teko že od 1. aprila 1917. Rentabiliteta 5½% državnega posojila je različna, če je izžrebano prej ali pozneje, v vseh slučajih pa jako ugodna. To nam pojasnujejo te-le številke: v slučaju izžrebanja v prvem letu, t. j. 1923. pride na 7:29%, 1. 1927. na 6:69%, 1. 1932. na 6:39%, 1. 1937. na 6:25%, 1. 1942. na 6:17%, 1. 1947. na 6:13%, 1. 1952. na 6:09% in 1. 1957. na 6:07%.

Rentabiliteta državnih zakladnic znaša 6:04%.

Cesar in VI. vojno posojilo.

Cesar Karel je poslal finančnemu ministru dr. pl. Spitzmüllerju tako-le brzojavko:

Vzel sem na znanje Vaše poročilo o pripravah za VI. vojno posojilo. Hvaležno se spominjam izrednih zaslug, ki so si jih imoviti sloji pridobili pri dosedanjih vojnih posojilih ter pričakujem, da bodeta avstrijski kapital in veliki krog hranilcev v sedanjih za srečen konec vojne posebno važni dobi vnovič pokazala, da je naša finančna sila nezlomljiva in odločnost neupogljiva. Jaz sam podpisem 12 milijonov VI. avstrijskega vojnega posojila.

Karel.

Cesar je podpisal tudi 12 milijonov ogrskega vojnega posojila, torej skupaj 24 milijonov K.

Zavezinim društvom.

Šesto avstrijsko vojno posojilo je predloženo v podpisovanje.

V šestih tednih te strašne borbe izdaja avstrijska vlada poziv, naj se dajo državi sredstva, ki jih potrebuje za to, da dovede svoje velike naloge do srečnega konca. Domovina je v nevarnosti! ta klic naj se glasi preko vseh avstrijskih pokrajin, čuje naj ta glas vse prebivalstvo širne Avstrije in hiti na pomoč s tem, da po svoji moči podpiše vsako šesto vojno posojilo. Nihče naj ne presliši tega glasu!

Učiteljstvo vestno vrši ves čas krvavega borjenja svoje dolžnosti v najtežavnejših razmerah: naši bratje posvečajo na bojiščih državi svojo kri in svoje življenje. Kdor pa je ostal doma, ima častno dolžnost, da do skrajne meje svojih zmognosti in svojega imetja z vsemi silami zagotovi sredstva za vojevanje. Pripravljenost vojske zahteva ogromne denarne žrtve. Ako naj naše čete porazijo številne sovražnike in nam priborijo blagodejni mir, je treba, da dajo državljani denarna sredstva, ki jih neobhodno potrebujejo naše hrabre armade. — Da se to doseže, je razpisala vlada šesto vojno posojilo in na nas vseh sveta dol-

žnost je, da podpiše vsako po svoji moči vojno posojilo. Kakor pri prejšnjih posojilih, naj neumorno in vstrajno deluje v šoli in izven nje tudi sedaj učiteljstvo na to, da se v njegovem okolišu podpišejo kar največje vsote vojnega posojila: stopi naj k prijateljem in znancem, nagovarja kmetovalce, industrialce, kapitaliste, trgovce, upliva na denarne zavode in razne korporacije ter jim polaga na srce sveto dolžnost do svete domovine. Avstrija mora pokazati tudi to pot svojim sovražnikom, da je tudi gospodarsko nepremagljiva. Finančna moč države jamči podpisovalcem vojnega posojila za varnost njih glavnice in za jako ugodno obrestovanje.

Na delo tovariši, tovarišice! Prav posebno se pa obračamo do vseh Zavezinim društvom z nujnim pozivom, da store svojo patriotsko dolžnost in podpišejo vojno posojilo v višini, ki jo dopuščajo sredstva! Prepričani smo, da ne bo Zaveziniga društva, ki bi ne storilo v obrambo domovine tega, kar mu velevala dolžnost.

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vojna.

KRAŠKA FRONTA NEPREMAGLJIVA.

Polkovnik Egli dokazuje v listih, da je nemogoče, da bi mogli Italijani prebiti avstrijsko fronto in prodrati do Trsta. Kraška visoka planota, pravi, ki zapira pot do tja, je najtežje ozemlje, na katerem se je kedaj vršila kaka vojna. Kolikor pridejo Italijani naprej, toliko težavnejši je njihov položaj. Ni slučaj ampak grenke stiske so vzrok, da Italijani tam že pet mesecev niso napadli. Morda bi se posrečilo z ogromnimi žrtvami, da bi vzeli del sprednjih pozicij, ali po tem, kar sem videl te dni, smatram za nemogoče, da bi mogli Italijani doseči prebitje na komenski visoki planoti. Južni del Krasa proti morju je izborno zaprt. Mogočno Grmada in sprednje višine še ojačujejo velikansko obrambo na Krasu. Italijani si morejo izbrati drugo pot, ako hočejo v tej vojni Trst doseči.

ZA NAŠE SEDEMNAJSTE.

V sredo, dne 9. maja na dan rojstnega dne Njenega Veličanstva, je bil odprt na bojišču na slovesni način za maršbaon 17. pešpolka »vojaški dom cesarjeviča Otona«. Ker se pa nahajajo pri tem maršbataljonu le naši rojaki s Kranjske, zato se obrača poveljstvo gori imenovanega bataljona na vse Ljubljance in prebivalstvo Kranjske, da naj z darili pomaga olepšati ta dom. Nujno pa rabi ta vojaški dom: knjige, pisemski papir, svinčnike, različne glasbene instrumente, pesmarice, gramofon, sliko cesarjeviča Otona, razglednice iz Kranjske, različne igre, ml' brisače, stroje za striženje las. Vsi darovi naj se takoj odpošljejo odboru za vojaške domove, deželni dvorec, Ljubljana, ki takoj odpošlje darove maršbaonu na bojišče. Prebivalstvo Kranjske se bo gotovo odzvalo temu pozivu.

acije, ki smo jih vsi občudovali. Vuškovič ni le izvrsten pevec, tudi kot igralcu mu ni zlepa najti para.

Ker g. Žiga Krauth kot pianist-solist ni nastopil, je absolviral ves vzpored Vuškovič sam, lahko rečem: zmagovito! Za moj okus je najlepše pel Ivan pl. Zajčev samospev »Noč je tiha« in Vjekoslava Ružiča »Slovačko pučko pjesmo«. Vuškovičev obsejni bariton je polnozvočen, blesteč; prijeten v nižini in višini. Pravi sijaj pa mu da šele neprisiljeno čustveno prednašanje, ki vre naravnost iz srca, pač dar blaženega umetnika. Pogodil je pa Vuškovič tudi nemško Löwejevo balado »Ura« in dramatiško zasnovano Rubinsteinovo »Asro«. Da je v operi doma, se samo ob sebi razume. Operna arija, brez miljeja, brez tega kar je prej in pozneje in brez dramatiškega prednašanja ter mimike napravljala na koncertnem odru čuden vtis, posebno če poslušalec besedila ne razume. Vuškovič je vsem vseeno radi poslušali peti odlomek iz raznih oper, zato ker jih je pel dovršeno in smo pri tem na omenjeno nedoslednost hitro pozabili. Aplavz občinstva, ki je iz neznanega vzroka v precej počem številu prišlo poslušat prvovrstnega pevca je od točke do točke naraščal. Bil je iskren in priscen. Pri klavirju je sedel g. Krauth in je prav spretno, rutinirano spremljal solista.

H koncu naj okrcam grdo navado občinstva. Dasi je bil začetek koncerta naznanjen točno ob poldevetih zvečer, so že davno po poldevetih uri šele ljudje trumoma začeli prihajati v dvorano in zasesti svoje sedeže. Ne vem ali se to godi iz komoditete in malomarnosti, ali pa hočejo gospodje na svojo prisotnost, gotove dame pa s prepoznim dohajanjem pozornost obrniti na svoje nove toalete in moderno zveržene frizure. Vsa vrata naj se ob točnem začetku koncerta zapro, v prvi pavzi naj se pa šele »zaostale ptiče« spusti v dvorano! Boste videli, da bo pomagalo k točnosti!

Zorko Prelovec.

Poglavje o idealizmu.

Koncert v korist oslepelih vojakom se je vršil na Polzeli v Sav. dol. dne 15. maj. travna. Poleg pevskih točk sta nastopila z izbranim vzporedom mojstra, tovariš Anton Nerat, nadučitelj iz Zg. Ponikve, na goslih in gospa M. Kokotova iz Celja na klavirju. Lastne klavirske točke je proizvajala gospa Kokotova in čveteroročne z gospico hčerko Bl. — Mnogoštevilni obiskovalci iz Celja, Laškega trga, Spodnje in Zgornje Sav. doline, so imeli res umet-

niški užitek; gmotni uspeh koncerta pa je bil razmeram primerno nadvse sijajen, saj je prinesel čistega dobička, namenjenega oslepelim vojakom, okroglih 800 K.

Posebna zasluga za to prireditev gre tovarišu Ant. Neratu, polzelskima nadučitelju, ozir. učitelju, tovarišema Farčniku in Tušaku, gospe Tušakovi, ki je v blagi namen brezplačno posodila svoj klavir, gg. tovarnarjema inž. Kurki in dr. Wildiju, ki sta dala drage volje na razpolago delavce za prireditev odra, gg. Teck-u, Kaluschki in Riedl-u, ki so dvorano okusno okrasili in g. Čmaku za brezplačno dajatev desk za oder. — Obisk je bil vzlic najslabšemu vremenu dober in vočigled dobrodelnemu namenu se je razpečalo po koncertu še šopkov iz pomladanskih cvetic za 152 K, tri licitirane zemlje, dva rožiča in dve presti pa so dale 109 K; gotovo tudi znamenje želje po preteklih dneh....»

Takole je bilo kratko poročilo, ki smo je čitali po slovenskih listih. Poročilo navaja imena: Farčnik, Nerat, Kokot, Tušak. Mi, ki smo Polzeli bližji, vemo, da so to tovariši, tovarišice — ravno o teh pa se pravi zgoraj, da jim gre za prireditev, posebna zasluga.

Učiteljska prireditev — zato poročamo o njej v našem glasilu obširneje.

»Izbrani vzpored« je obsegal naslednje točke:

1. Liszt-Wagner: Prihod gostov na Wartburg. Na klavirju ga. M. Kokot. — 2. Dr. G. Ipavec: Naša zvezda. Mešan zbor. — 3. a) Imdfich s Kaanú: Berceuse. b) Vientemps: Balada in Poloneza. Gosli solo s spremljevanjem klavirja. — 4. V. Parma: Romanca iz Legijonarjev. Tenor solo z moškim zborom in spremljevanjem klavirja. — 5. A. Grünfeld: Ogrska fantazija. Na klavirju ga. M. Kokot. — 6. a) Fr. Drdta: Romanca. b) Sarasate: Faust. Gosli solo s spremljevanjem klavirja. — 7. Liszt-Verdi: Koncertna parafraza iz opere »Ernani«. Na klavirju ga. Kokot. — Dr. A. Schwab: Dobro jutro! Pevski valček za mešan zbor in klavir. — 9. Suppe: Jutro, poldan, večer na Dunaju. Klavir čveteroročno ga. M. Kokot in gdč. B. Kokot.

O proizvajanju pa recimo tako: Nerat je mojster — mojster najnežnejšega pp, čisto, mogočno je njegovo igranje v ff; z lahkoto obvlada vse težke pejsaže, ki jih je poln zlasti »Faust«. Gospa Kokotova pa je po Spodnjem Štajerskem s svojo igro tako znana pianistinja, da ni treba govoriti o njeni temperamentni igri. Taka je razlika med njeno in med igro časih celo znanih nastopnikov: pri gospej Kokotovi klavir poje, kar se tako redkokdaj čuje. Čveteroročno njeno igranje s svojo gospico hčerko pa je tako precizno, da nimaš niti občutka, da poslu-